

Handläggare: Annika Hellewell
Tfn: 08-508 09 381

Till
Norrmalms stadsdelsnämnd

Strategi för elevhälsa i Stockholms stad – yttrande till kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Remissen besvaras med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Ylva Tengblad
stadsdelsdirektör

Annette Luengo
avdelningschef

Sammanfattning

Förslaget till strategi för elevhälsa har bland annat remitterats till Norrmalms stadsdelsnämnd. Utbildningsnämnden har fått i uppdrag att i samverkan med stadsdelsnämnderna utarbeta förslag till strategi för elevvården i Stockholms stad. Syftet med en övergripande strategi i staden är att bidra till likvärdighet för alla barn och ungdomar.

Förvaltningen tycker att det är bra med en övergripande strategi för elevhälsan i Stockholm. Förvaltningen saknar dock en tydlig koppling till förskolans verksamhet och skulle helst ha sett att även förskolan omfattas av strategin. Förvaltningen instämmer i att arbetet med elevhälsa bör ses som en del av skolans lärandeuppdrag och det samlade arbetet för en god hälsa. Förvaltningen anser att det är en god ambition att försöka styra upp arbetet med elevhälsa genom att ange ansvarsområden för skola, nämnd och kommun samt ange kvalitetsområden och kriterier för dessa. Skolorna måste dock själva få bestämma vilka slags insatser som behövs och vilka yrkeskategorier de vill satsa på utifrån skolornas lokala behov.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom programområdet Barn och Ungdom i samverkan med stadsdelens skolor. Ärendet har behandlats i Samverkansgruppen inom Barn- och ungdom den 27 maj och i Förvaltningsgruppen den 14 och 21 juni.

Bakgrund

Förslaget till strategi för elevhälsa i Stockholms stad har bland annat remitterats till Norrmalms stadsdelsnämnd. Yttrande ska vara kommunstyrelsen tillhanda den 22 juni. Beslut om ny skolplan fattas av kommunfullmäktige i september 2004.

Utbildningsnämnden har i 2003 års budget fått i uppdrag att i samverkan med stadsdelsnämnderna utarbeta förslag till strategi för elevvården i Stockholms stad. Syftet med en övergripande strategi i staden är att bidra till likvärdighet för alla barn och ungdomar. Elevhälsa handlar om att främja hälsa hos alla elever, men ha fokus på elever som är i behov av särskilt stöd. Anledningen till uppdraget är att de senaste åren har kommit rapporter om en ökning av psykiska, sociala och psykosomatiska problem hos unga i dagens samhälle.

Förslag till strategi för elevhälsa

Förslaget bygger bland annat på regeringens proposition ”Hälsa, lärande och trygghet”, på synpunkter från stadens revisorer i samband med granskning av skolhälsovård och elevvård samt revisorernas granskning av elever i behov av särskilt stöd. I förslaget presenteras en modell för organisation och styrning av verksamhetsområdet elevhälsa samt ett system för uppföljning och utvärdering för att säkerställa en god kvalitet på insatserna. I förslaget redovisas sex olika kvalitetsområden som är viktiga ur ett elevhälsoperspektiv.

”Hälsa, lärande och trygghet”

I propositionen ”Hälsa, lärande och trygghet” föreslår regeringen att skolhälsovård, kuratorsverksamhet, psykologverksamhet och specialpedagogiska insatser ska ingå i det nya verksamhetsområdet ”elevhälsa”, där det förebyggande hälsoarbetet bör betonas.

Propositionen föreslår att den generella elevhälsan ska handla om frågor som:

- elevens arbetsmiljö
- övergångar mellan olika skolor/stadier
- skolans arbete med ämnesövergripande teman
- utveckling av lokala mål och pedagogiska strategier för barn med inlärningssvårigheter eller andra problem och svårigheter

Skollagskommitténs förslag

I skollagskommitténs förslag till ny skollag föreslås lagstöd för rätten till särskilt stöd. Kommittén anger en arbetsprocess som innebär att skolan ska uppmärksamma elever i behov av särskilt stöd, utreda, dokumentera, åtgärda samt följa upp och utvärdera.

Revisionsrapporter

Stadens revisorer lämnade i december 2003 en rapport över ”Skolhälsovården och elevvården i stadens grundskolor och gymnasieskolor”. I denna rapport framgår att skolhälsovården i stort sett har en väl fungerande organisation och övergripande styrning för att säkerställa en god kvalitet. Variationer mellan olika skolenheter finns dock och revisionskontoret föreslår att skolsköterskornas arbetsuppgifter ses över. Vad det gäller elevvården visar rapporten att det är tveksamt om staden genomför tillräckliga elevvårdsinsatser för alla elever som behöver stöd. Revisorerna menar att elevvården är splittrad och saknar ett gemensamt system för att säkerställa god kvalitet i insatserna. Revisorerna menar också att elevernas inflytande över sin arbetsmiljö måste förbättras, bland annat genom att rutiner för elevskyddsombud arbetas fram.

Förvaltningens synpunkter

Kvalitetsområden

Förvaltningen instämmer i att arbetet med elevhälsa bör ses som en del av skolans lärandeuppdrag och det samlade arbetet för en god hälsa. Det förebyggande arbetet bör betonas. Förvaltningen önskar dock ett förtydligande av vad det självmordsförebyggande arbetet innebär.

Att till exempel skapa god och trygg lärandemiljö, att aktivt arbeta med hälso- och rörelsefrågor och att ha goda rutiner i värdegrundsarbetet är viktiga frågor som skolorna på Norrmalm redan idag arbetar med. Skolorna måste dock själva få bestämma vilka slags insatser som behövs och vilka yrkeskategorier de vill satsa på utifrån skolornas lokala behov.

Förslaget är i vissa stycken för detaljstyrt. Mål och arbetssätt blandas också vilket försvårar läsförståelsen.

På grund av förslaget till nytt resursfördelningssystem känner förvaltningen också viss oro för att inte kunna leva upp till målet att ge alla elever de förutsättningar de behöver för att nå målen

Organisation, styrning och ansvar

Förvaltningen anser att ambitionen är god att försöka styra upp arbetet med elevhälsa genom att ange ansvarsområden för skola, nämnd och kommun. De kvalitetsområden samt den organisation och ansvarsfördelning som finns angivna beskrivs dock till största delen utifrån skolans och elevhälsans organisatoriska perspektiv och inte utifrån ett elevperspektiv. Förvaltningen önskar särskilt en tydligare beskrivning av kriterierna för bedömningen av barn i behov av särskilt stöd. Dessa borde kunna utformas som vägledande riktlinjer för elevhälsoarbetet i staden, till exempel när det gäller:

- Vilka kriterier som gäller för fördelningen av medel
- Hur det fria skolvalet påverkar fördelningen av medel
- Hur skolor och stadsdelar bedömer behovet av insatser
- Vilka rutiner som finns för köp av tjänster av till exempel andra stadsdelar, S:t Örjan och fristående skolor

Övrigt

Förvaltningen är tveksam till att flera av förslagets utredare också är intressenter i frågan. Förslaget förlorar därför lite i objektivitet.

Förvaltningen stöder revisorernas synpunkt att elevernas inflytande över sin arbetsmiljö måste förbättras, bland annat genom att rutiner för elevskyddsombud arbetas fram.

Förvaltningen är tveksam till på det sätt antalet kuratorer och psykologer per skola är redovisat. Redovisningen har inte tagit någon hänsyn till det faktiska behovet av dessa resurser utan enbart dividerat antalet kuratorer/psykologer med antalet elever.

Förvaltningen instämmer i skollagskommitténs förslag till lagstöd för rätten till särskilt stöd för de elever som har svårigheter i skolan. Förvaltningen vill dock påpeka att när det gäller delen ”utreda” i föreslagen arbetsprocess måste detta beslut alltid fattas i samverkan med elev och föräldrar.

Slutsats

Förvaltningen tycker att det är bra med en övergripande strategi för elevhälsan i Stockholm. Elevhälsa ingår också som ett av de fyra utvecklingsområdena i förslaget till ny skolplan för Stockholms stad och är också ett av Barn- och ungdomsavdelningens prioriterade områden. Förvaltningen saknar dock en tydlig koppling till förskolans verksamhet och skulle helst ha sett att även förskolan omfattas av strategin.

Bilagor

1. Strategi för elevhälsa i Stockholms stad
2. Barnchecklista